

УКРАЇНСЬКА МОВА. ЗАСОБИ МИЛОЗВУЧНОСТІ.

Гасан В.Д., hahahbenis@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Носії української мови підкреслюють передусім її милозвучність. "Те, що українська мова відзначається особливою милозвучністю, відомо здавна, і, здається, ніхто не сумнівається в цьому тепер..."[1, с. 4]

Поняття милозвучності, благозвучності, евфонії (точний давньо-грецький відповідник терміна) існувало вже у Стародавній Греції. Визначний письменник В.І.Самійленко зазначає: "Відомо було досі, що вкраїнська мова своєю доброзвучністю займає одно з перших місць (може третє або четверте) між усіма європейськими мовами. Цю думку дуже легко пояснити фактами фонетики. Наша мова (в основному своєму діалекті) має тільки чисті, виразні голосівки (vocalis) а, е, і, и, о, у. Глухих і невиразних голосівок, таких як, наприклад, англійські голосівки, або як німецьке ö або французькі eu, un, opі т.п., зовсім не має. Вона не любить такого поєднання шелестівок (consonans), яке тяжко вимовити... Вона має кілька засобів до урівноваження вокалізму з консонантизмом, себто кількості голосівок з шелестівками, в цілях більшої евфонічності, засобів, цілком аналогічних мові італійській. І коли не займає першого місця по евфонічності, то тільки через те, що в кількох словах, – небагатьох, але часто вживаних, – допускає негармонійне з'єднання шелестівок: бг, пхн, ткн – бгати, пхнути, ткнути і взагалі порушує фонетичну рівновагу в бік консонантизму трохи частіш, ніж мови італійська й іспанська"[5].

Н.І.Тоцька підкреслює, що в українському народнопоетичному мовленні, яке найбільше зберігає національні основи української мови, голосних 45-46%, але в літературному мовленні українська мова під різними іншомовними впливами багато в чому втратила свою вокалічність, і кількість голосних знизилася до 42%. В українській мові один приголосний між двома голосними зустрічається в середньому вдвічі частіше, ніж ужиті підряд два приголосні в тій самій позиції, тоді як збіги голосних і сполучення більш як двох приголосних підряд за своєю частотою не виходять за межі кількох відсотків.

Отже, формальним вираженням милозвучності української мови є передусім чергування голосних і приголосних. Це особливо характерне для української мови явище виражається, зокрема, в:

—варіативності "префіксів-прийменників" в / у, і / й, з / із / зі / зо, до / д (д мені – Ю.Федькович), під / піді, над / наді, перед / переді, від / віді / од / оді, о / об (о шостій – об одинадцятій), такождіалектн. к / ік / ку, коби / коб тощо,

— чергуванні і / й, у / в (що належать до кореня) на початку складу, який збігається з початком слова (імовірний / ймовірний, учити / вчити),

— чергуванні і / й, у / в на межі префікса й кореня (іменування / найменування, навчати / навчати),

—варіюванні зворотної частки (постфікса) ся / сь, часток же / ж, б / би, лише / лиш, хоча / хоч,

— наявності чи відсутності протетичного приголосного (вулик / улик – "Микола Джеря" І.С.Нечуя-Левицького),

—варіюванні дієслівних форм робимо / робим, ходити / ходить (що теж відноситься до милозвучності),

—варіюванні прикметникових форм, а також і займенникових та числівникових прикметникового оформлення у червоному / у червонім, у тому / у тім, в одному / в однім,

—варіюванні форм гуляє / гуля, білії / білі (стилістично забарвлене)],

—варіюванні прислівникових форм знов / знову, позад / позаду, поперед / попереду, відтіля / відтіль,

—вставних і, о, е у сполученні приголосних;

—приставному і у словах зі складними звукосполученнями: Львів, ізнайти.

Вираження явища милозвучності у власних назвах є особливо показовим: Улас / Влас і навіть Україна / Вкраїна / Украйна (пор.вище Львів).

"Милозвучність, обгрунтована конкретними лінгвістичними чи фізичними параметрами, стає науковим поняттям", – цілком слушно зазначає Н.І.Тоцька[1].

Список використаних джерел

1. Тоцька Н.І. Засоби милозвучності української мови. Українське мовознавство. – К., 2000. – Вип. 22. – С. 3.
2. Лосев А.Ф. История античной эстетики: Ранняя классика – М., 1994. – С. 442.
3. Тахо-Годи А.А. Комментарии // Античные риторика.– М., 1978. – С. 326.
4. WesselyK. Ephesiagrammatic – Wien, 1886. – S. 35
5. Самійленко В.І. Дбаймо про фонетичну красу мови – К., 1917. – С. 3.

Науковий керівник: *Зімонова О.В., старший викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.*

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ У КОМУНІКАТИВНІЙ ПОВЕДІНЦІ

Горлова К.О., gorlovakatrin16@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

По різному говорять не лише представники різних культур, а ще й чоловіки та жінки. Спілкування між чоловіком і жінкою – це також своєрідне міжкультурне спілкування. Твердження про чоловіків і жінок як абсолютно однакових людей спочатку неправильне. Насамперед, і ті й інші – люди, особи, які мають рівні можливості, права і свободи. Протилежні характеристики чоловіків та жінок, такі як, наприклад, раціональність, стриманість перших та емоційність, відкритість останніх, продиктовані не біологічною приналежністю, а радше духовною, до тієї чи іншої статі.

Характер мовленнєвого спілкування, його стратегія, стиль, тональність великою мірою залежить від гендерних (gender – рід) (соціостатевих) і комунікативних статусів учасників спілкування.

На поведінку й спілкування жінок і чоловіків істотно впливають два чинники: психофізіологічні особливості та гендерні стереотипи (механізми, що забезпечують закріплення і трансляцію гендерних ролей від покоління до покоління).

Сучасний італійський психолог А. Монтаорі виділяє чотири відмінності в психології чоловіків і жінок:

1. Чоловіки виявляють тенденцію до незалежності, а жінки акцентують на взаємозалежності. Жінки більшою мірою соціально зорієнтовані, чіткіше усвідомлюють тонкі зв'язки, які об'єднують людей, роблять їхнє спілкування довірливим.

2. Чоловіче ставлення до світу напористе, зорієнтоване на контроль. Чоловіки більшою мірою, ніж жінки, зосереджені на завданні. Тому чоловічий стиль вважають аналітичним і маніпулятивним. Чоловіча психологія сконцентрована на домінуючих ритуалах та ієрархії, де завжди є переможець і переможений. Така установка, як правило, не визнає альтернативи партнерського стилю.

3. У чоловіків спостерігаються певні не вроджені, а набуті здібності до просторових і математичних знань, у жінок – мовних навичок; тому жіночий стиль спілкування зорієнтований на систему взаємодії, а чоловічий – на систему домінування.

4. Чоловіча концепція моралі формується в термінах абстрактних правил, непорушних, постійних. Жінки більш ситуативні, вони по-своєму інтерпретують етику, межі якої рухомі та залежать від контексту того, що відбувається. Чоловіки вважають, що зле